

Taide ja kulttuuri kaikille lapsille saavutettavaksi

SATA2- eli Saavutettava taideharrastus 2 -hanke on saanut alkunsa ajatuksesta, että jokaisella lapsella tulisi olla mahdollisuus päästä kokeilemaan taiteen tekemistä. Hankkeen toteuttajien suurin unelma on maailma, joka on valmis ottamaan meidät kaikki vastaan sellaisina kuin olemme. Pelkkään unelmointiin hankkeessa ei kuitenkaan tyydytä vaan hihat on kääritty ja toimeen ryhdytty, jotta maailma olisi vastaanottavaisempi ja saavutettavampi ainakin taideharrastusten osalta.

”Osallistumisen esteet ja haasteet eivät ole lapsella vaan toimijoilla”, totesi eräs taideopettaja ja tuli samalla kiteytäneeksi koko SATA2-hankkeen ytimen. Hankkeen tavoitteena on parantaa erityistä tukea tarvitsevien lasten

ja nuorten kulttuuri- ja taidetoiminnan saavutettavuutta valtakunnallisesti. Hanketta hallinnoi Tampereen kaupunki, mutta se tehdään läheisessä yhteistyössä useiden toimijoiden kanssa.

Setlementti Tampere ry:n NEO – OmaPolun kuvataidepaja.

SATA2

SAAVUTETTAVA TAIDEHARRASTUS 2 -hanke TILLGÄNGLIG HOBBY INOM KONST 2 -projekt

Taidepolkua pitkin taidekouluun

SATA2-projektikoordinaattori Saija Hopea kertoo, että hankkeen isoin kokonaisuus on eri puolella Suomea järjestettävät saavutettavuutta ja esteettömyyttä edistävät koulutukset. Koulutusten lisäksi hankkeeseen on valittu seitsemän alueellista pilottia. Piloteissa kokeillaan erilaisia

toimintamalleja, kuten taidepolkua, jota kulkemalla lapset voivat siirtyä erityistä tukea tarvitsevien pienryhmistä taidekoulujen varsinaisiksi oppilaisiksi. Lisäksi hankkeessa parannetaan taideharrastusten viestintää perheille saavutettavammaksi. Tavoitteisiin pääsemiseksi tuotetaan myös saavutettavuusopas taidetoimijoille.

Lasten leikkiä Lastenkulttuurikeskus Rullan elämystilassa.

Taideharrastus mahdolliseksi diagnoosista riippumatta

Ajatus hankkeesta syntyi Pirkanmaan lastenkulttuuri-keskusten eli Tampereen kaupungin ja Kulttuurikeskus PiiPoon välisissä keskusteluissa. Kentältä oli kantautunut viestiä erityisen tuen tarpeessa olevien lasten haasteista päästä harrastamaan eri taiteenaloja. Haasteita oli myös taideharrastuksia järjestävillä tahoilla eikä heillä välttämättä ollut valmiuksia ottaa kaikenlaisia lapsia mukaan toimintaan. Lastenkulttuurin johtavan koordinaattorin Marianna Lehtisen mukaan Pirkanmaalla käynnistettiin vuonna 2015 esiselvitystyö lähtötilanteen kartoittamiseksi.

Tämä SATA1-selvitystyö tehtiin haastattelemalla perheitä ja lastenkulttuuritoimijoita sekä toteuttamalla laajempi kysely, jossa selvitettiin esteitä ja haasteita mutta myös onnistumisia taiteen harrastamisessa. Esiselvityksen tuloksista kävi ilmi, että tilanne ei ollut toivoton. Perheiden mielestä hyvää toimintaa oli olemassa. Kautta linjan nousi myös esille turhauttava fakta: toiminta on usein hankeläh- töistä ja määräaikaista. Lähtökohtana pitäisi olla, että saavutettavuus saataisiin juurrutettua pysyviin rakenteisiin.

SATA2-hankkeessa katse on kohdistettu lapseen. Lasten ääni, näkökulma ja palaute ovat tärkeitä hankkeessa. Ennen kaikkea ytimessä on ajatus perheistä asiantuntijoi- na. Työ on jo hyvässä vaiheessa. Lapsia, perheitä ja toimi- joita on kuultu, mutta mitä täytyy konkreettisesti tapahtua, jotta taideharrastus on saavutettava ihan kaikille diag- noosista riippumatta?

”Emme erittele tai kategorisoi diagnooseja hankkeessa. Isoin asia, johon taideohjaajien ja -opettajien tulee kiin- nittää huomiota, on tapa, millä he ottavat lapsen vastaan. Miten lapsi kohdataan ja miten juuri hänen tuen tarpeensa otetaan huomioon”, Saija Hopea kertoo.

Sekä Hopea että Lehtinen nostavat tärkeäksi raken- teita uudistavaksi toimenpiteeksi luottamuksen lisäämisen perheiden ja toimijoiden välillä.

”Taidetoimijoilta ja perheiltä täytyy löytyä uskallusta keskustella lapsen tuen tarpeista”, Hopea tiivistää.

”Toiminnassa tarvitaan hyviä kokemuksia puolin ja toi- sin. Pyritään voittamaan epäonnistumisen pelko ja kokeil- laan rohkeasti yhdessä”, Lehtinen lisää.

Hankkeen pilottitoimija ja kokemusasiantuntija Jenni Barnett-Erlandsson Tampereelta muistuttaa, että lapsi on aina ensisijaisesti lapsi.

”Vanhemmat haluavat kuitenkin nähdä, että erityisyyk- siin on varauduttu ja että ne otetaan toiminnassa huo- mioon”. Barnett-Erlandsson toivoo, että missä tahansa harrastustoiminnassa lapsi otetaan vastaan yksilönä ja hän saa tarvitsemaansa tukea.

Uusi ajattelutapa mukaan

Työryhmä tiedostaa, että työ ei tule valmiiksi käynnissä olevan hankkeen aikana. Hankkeen tärkein anti on kuiten- kin rakennemuutostyön aloittaminen. Uuden ajattelutavan juurruttaminen jokapäiväiseen toimintaan on alkanut. Hopea ja Lehtinen toivovat, että tulevaisuudessa saadaan isoja asioita liikutettua eteenpäin esimerkiksi suuntaamal- la määrärahoja taiteen perusopetuksessa erityisen tuen tarpeessa olevien lasten opetukseen. Yhtä mieltä he ovat siitä, että hankkeen on jo todettu olevan valtakunnallisesti merkittävä ja oikeasti vaikuttava.

SATA2, Saavutettava taideharrastus 2 -hanke
1.5.2018–31.12.2019

Toteuttajana Tampereen kaupunki, yhteistyössä Kulttuurikeskus PiiPoo, Taiteen perusopetusliit- to, Suomen lastenkulttuurikeskusten liitto, Kult- tuuria kaikille -palvelu sekä Vammaisten lasten ja nuorten tukisäätiö (VAMLAS)

Hanketta tukee opetus- ja kulttuuriministeriö

Lisätietoja:
www.lastenkulttuuri.fi/sata2